

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 5.12.2013

Číslo: Ročník 23 (2013), Číslo 4

Sekce: Z knihovnických organizací

Název článku: Sdružení knihoven České republiky, ohlédnutí zpět (2., závěrečná část)

Autor: Eva Svobodová

Zdroj: <http://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20130422>

Sdružení knihoven České republiky, ohlédnutí zpět (2., závěrečná část)

Eva Svobodová

V roce 1996 SDRUK dořešil problematiku dovozu zahraniční literatury, neboť nejednotnost výkladů celních předpisů komplikovala knihovnám mezinárodní výměnu publikací a akvizici zahraniční literatury.

Členské knihovny se společně zúčastňovaly knižního veletrhu Svět knihy v Praze. V začátcích svého působení měly společný stánek, kde nabízely výsledky své publikační činnosti, tehdy ještě poměrně bohaté, zejména v oblasti vydávání bibliografií a metodických příruček. Prezentovaly se také publikace vydávané samotným Sdružením v edici Informační zdroje (<http://www.sdruk.cz/sdruk/publikacni-cinnost/clanek/publikacni-cinnost/>).

V roce 2007 se SDRUK angažoval v pomoci zatopeným knihovnám, vyzval nakladatele k zaslání knižních darů z nové produkce. Knihy byly soustředěny v depozitáři MZK a prostřednictvím SVK v Ostravě a v Hradci Králové rozdělovány potřebným knihovnám.

Sdružení se také zabývalo vyřizováním požadavků knihoven na zakoupení softwaru od firmy Microsoft a ve spolupráci při nákupu zahraniční literatury prostřednictvím firmy Minerva.

SDRUK realizoval několik významných projektů, jako byla tvorba softwaru Statistika knihovnických činností (1997), Bibliografie k dějinám měst ČR (1995-1997) a Adresář knihoven (1997-1999).

3.-5. 10. 2000 uspořádalo Sdružení v Mikulově mezinárodní seminář o sbírkách novin a časopisů. První den odezněly referáty k této problematice, druhý den byl věnován exkurzi do rakouských knihoven. Poslední den se probírala problematika digitalizace a ochrany novin. Tento seminář, který se konal za účasti slovenských a rakouských kolegů, byl v podstatě předzvěstí pozdějších bibliografických kolokvií, stejně jako mezinárodní česko-slovenský seminář „Personálie v knihovnách“ v roce 2001. Připravily jej bibliografická sekce SDRUK a Bibliografický ústav Slovenské národní knihovny. Od roku 2002 nese tato aktivita název Kolokvium českých, moravských a slovenských bibliografů, od letošního roku je na slovenské straně partnerem již výše zmíněná Slovenská asociace knihoven.

Další významnou aktivitou, kterou Sdružení každoročně realizuje, jsou studijní cesty do knihoven v zahraničí a návštěvy knižních veletrhů, zejména ve Frankfurtu nad Mohanem a v Lipsku. Na studijních cestách se již vystřídalo velké množství pracovníků členských knihoven. Cílem bylo seznámit se s knihovnictvím a knihovnami v zemích Evropské unie a načerpat zkušenosti pro vlastní práci. Obdobný cíl, doplněný propagací českého knihovnictví v zahraničí a vytvářením kontaktů pro možnou budoucí spolupráci, mají i studijní pobyty ředitelů krajských knihoven.

Bezesporu nejvýznamnější a neznámější aktivitou Sdružení knihoven ČR je konference Knihovny současnosti (KKS). První (23.-24. 11. 1993) a druhý ročník proběhly v Hradci Králové. Spolupořadatelé byly Ministerstvo kultury ČR, Ústřední knihovnická rada a Svaz knihovníků a informačních pracovníků.^[1]

<http://www.sdruk.cz/sdruk/konference-knihovny-soucasnosti/clanek/konference-knihovny-soucasnosti/>) a přednášejí na ní významné české a zahraniční knihovnické osobnosti. V letech 1995–2010 předsídila konference do Seče, v roce 2011 se konala v Českých Budějovicích, v roce 2012 v Pardubicích a v roce 2013 se uskutečnila v Olomouci. Z konference je vydáván sborník (

Pamětní medaile Z. V. Tobolky^[2]<http://www.sdruk.cz/sdruk/medaile-z-v-tobolky/clanek/nositele-medaile-z-v-tobolky/>) je společným oceněním SDRUK a Nadace knihoven. Je udělována každoročně od roku 2000 na konferenci Knihovny současnosti za významný přínos pro rozvoj českého knihovnictví a za celoživotní práci v

knihovnictví.[3] Byla zhotovena v roce 2000 uznávaným medailérem, akademickým sochařem Michalem Vitanovským:[4] „Bohužel si už nevybavím, kdo mě roku 2000 v souvislosti s připravovanou medailí Z. V. Tobolky oslovil. V každém případě to však pro mě bylo téma vítané. Mým celoživotním koníčkem od studentských let je totiž archivní bádání, konkrétně rodopis a místopis 16. a 17. stol. Svět knihoven a archiv □□ mi tedy byl a je blízký. V tvorbě ražených medailí hodně záleží na tom, zda má autor při zpracování zadaných prvků nezbytný prostor pro jejich domýšlení a kombinování. Zadání zmíněné medaile bylo formulováno v příznivém poměru daných a volných prvků, což mi umožňovalo přiměřeně svobodnou práci s motivy. Avers logicky nesl portrét Z. V. T., pro který jsem jako východisko zvolil jeho podobu z mladších let. Tohle období jsem považoval za rozhodující pro formování Tobolkovy zakladatelské osobnosti. Revers byl z velké části motivicky daný a šlo o to vytvořit z určených prvků vyváženou kompozici. Jistě není náhodou, že tahle medaile má v mém soupisu ražeb tematické pokračování. Roku 2004 jsem ještě realizoval medaili Za zásluhy o české archivnictví a roku 2011 medaili Zemský archiv v Opavě.“[5] Medaile byla vyražena v počtu 300 kusů. V prvních letech byla udělována nejen českým, ale i zahraničním osobnostem, v roce 2000 byly oceněny i dvě knihovny (Parlamentní knihovna a Regionální knihovna Karviná). U příležitosti 60. výročí založení SVK HK obdržela tuto cenu v roce 2009 také Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové za rozvoj systému knihoven. Od roku 2006 se počet udělených medailí ustálil na počtu 5. Z nominovaných osobností nové nositele vybírá tříčlenná porota. (Platformou pro řešení odborné knihovnické problematiky se staly sekce. V roce 1994 byly přijaty zásady činnosti sekcí, které jsou až doposud dodržovány: ustanovení sekcí schvaluje Rada Sdružení a za jejich činnost odpovídají předsedové. Předsedy sekcí jsou zpravidla ředitelé členských knihoven (pracovat v sekci mohou však i zaměstnanci nečlenských knihoven). Toto ustanovení bylo porušeno v roce 1995, kdy sekci specialistů pro historické a vzácné fondy vedl PhDr. Václav Pumprla z Vědecké knihovny v Olomouci, v současnosti vede sekci RNDr. Jitka Holásková, ředitelka téže knihovny.

Služebně nejstarší je sekce pro bibliografii, která byla založena v roce 1994 a vznikla transformací z někdejší komise pro otázky národní a regionální bibliografie při NK ČR. Její předsedkyní byla až do roku 2011 PhDr. Jiřina Kádnerová, ředitelka SVK v Kladně, taktéž dlouhodobá předsedkyně Nadace knihoven. V roce 2012 ji vystřídala Mgr. Eva Svobodová.

Dne 28. 6. 2002 vznikla sekce SDRUK pro regionální funkce v návaznosti na Program podpory zajištění regionální funkcí.[6] Vedením sekce byl pověřen PhDr. Jaroslav Vyčichlo, ředitel Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje, po jeho smrti vedla sekci Ing. Lea Prchalová, od 1. 1. 2011 ji má na starosti Mgr. Blanka Konvalinková, ředitelka Krajské vědecké knihovny v Liberci.

19. 4. 2005 byla na popud Mgr. Vlastimila Ježka, ředitele Národní knihovny ČR, zřízena sekce pro informační technologie. Jejím vedením byl pověřen RNDr. Tomáš Řehák, ředitel Městské knihovny v Praze. Nyní ji vede Mgr. Tomáš Gec, ředitel MZK v Brně.

O sekci pro akvizici je v ročence první zmínka až v roce 2006, i když akviziční semináře pořádal SDRUK pod vedením Ing. Aleše Brožka a PhDr. Jiřiny Kádnerové už od roku 1993 a předtím byly realizovány společnou iniciativou SVK Ústí nad Labem a v Kladně už od roku 1991.

Sekce pro informační vzdělávání uživatelů vznikla v roce 2009 pod vedením Mgr. Evy Svobodové. Scházela se na pravidelných jednáních 2x ročně a pořádala semináře informačního vzdělávání. Od roku 2011 ji vede Mgr. Veronika Peslerová, ředitelka Krajské knihovny Vysočiny.

Zatím nejmladší je sekce pro služby. Vytkla si skutečně rozsáhlé úkoly (<http://www.sdruk.cz/sdruk/odborne-sekce/sekce-pro-sluzby/clanek/sekce-pro-sluzby/>). Knihovníci ve službách a někteří ředitelé včetně mě na tuto sekci netrpělivě čekali a slibují si od ní řešení palčivých otázek, s nimiž se pracovníci knihoven dnes a denně ve službách potýkají. Ustanovením sekce a jejím vedením byl pověřen Mgr. Ivo Kareš, ředitel Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích.

Předsedové sekcí budou v příštím roce požádáni, aby je v našem zpravodaji podrobněji představili.

Ediční činnost SDRUK byla bohatá zejména v 90. letech 20. století.[7] V současnosti je pravidelně vydáván sborník z konference Knihovny současnosti, **ve spolupráci s Vědeckou knihovnou v Olomouci sborník Bibliotheca Antiqua a ročenka SDRUK, která mimo jiné obsahuje příspěvky z Kolokvia českých, moravských a slovenských bibliografů. V edici Informační zdroje byl první svazek vydán v roce 1993, poslední vyšel o deset let později.**

Je nezpochybnitelnou samozřejmostí, že pro budoucnost jakéhokoliv oboru, knihovnictví nevyjímaje, potřebujeme znát, stále si připomínat a analyzovat jeho minulost. A k té patří i osobnosti, které se o rozvoj knihovnictví zasloužily. Proto na základě podnětů ze setkání bibliografů v Trenčíně v roce 2006 byly zpracovány zásady

sestavení Slovníku českých knihovníků. [8]<http://sck.sdruk.cz/index>). V roce 2007 do ní bylo uloženo prvních 150 hesel. V následujícím období byly především bibliografie krajských knihoven doplněny údaje knihovníků působících v jednotlivých regionech naší republiky. Ke konci července 2013 bylo v bázi 589 záznamů. Na zpracování ale stále čekají hesla knihovníků, kteří působili v Praze. V současnosti se struktura hesel a hlavně vyhledávací možnosti v databázi jeví jako nedostatečné a sekce pro bibliografii hledá způsoby, jak bázi zmodernizovat. Základnou pro pozdější vydání tištěné verze se stala databáze umístěná na webové stránce SDRUK (Současnost SDRUK je nedělitelně spojena s konferencí Knihovny současnosti, s konferencí **Bibliotheca Antiqua a <http://www.knihovny.cz/>**) a také s dalším rozvojem článkové bibliografie v české kotlině, neboť analytickou bibliografii v blíže neurčené době (ještě dříve než došlo k likvidaci jejího bibliografického oddělení) přestala Národní knihovna, aniž by to odborné veřejnosti sdělila, považovat za součást národní bibliografie. Sdružení knihoven zůstane i nadále prostřednictvím svých sekcí odbornou platformou pro jednotlivé druhy knihovnických činností a tím se bude i nadále podílet na rozvoji knihovnictví v České republice. V souvislosti s novými úkoly se SDRUK rozhodl změnit vizuální podobu svého loga a loga konference Knihovny současnosti, a proto v létě 2013 proběhla obchodní veřejná soutěž o návrh jednotného vizuálního stylu včetně příslušných log. s česko-moravsko-slovenskými bibliografickými kolokvii. V budoucnu jej čeká nelehká úloha ve spojení s provozem Centrálního portálu knihoven (

[1] Nádvoříková, Marie. Sdružení knihoven ČR v roce 1993. In. *Sdružení Knihoven české republiky : statut a zpráva za rok 1993*. Brno: Sdružení knihoven ČR, 1993. S. 10-13.

[2] O Z. V. Tobolkovi viz: <http://www.ikaros.cz/zdenek-vaclav-tobolka>

[3] O medaili, přehledy oceněných a výsledky analýzy ceny v období 2000-2010 podrobně v bakalářské práci: Magda Malenová. Zdeněk Václav Tobolka a jeho knihovnická cena : bakalářská diplomová práce. Brno : Masarykova univerzita v Brně. 2010. 50 s.; další informace na základě osobního sdělení Ing. Aleše Brožka, který každoročně nominace shromažďuje a předávání ocenění na KKS moderuje.

[4] O akademickém sochaři a medailérovi Michaelu Vitanovském blíže viz: <http://www.michal-vitanovsky.cz/index.html>

[5] Osobní sdělení autora medaile z 26. 8. 2013

[6] Blíže viz: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=10_RegFceRozc.htm

[7] Přehled veškeré publikační činnosti: <http://www.sdruk.cz/sdruk/publikacni-cinnost/clanek/publikacni-cinnost/>

[8] Blíže viz: Kratochvílová, Monika. Projekt Slovník českých knihovníků. *Čtenář*, 2008, 60 (12), s. 401-403. ISSN 0011-2321.